

35

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingen- en
Veiligheidsdienst
Kabinet van de Directeur

Bezoekadres:
Frederikszene, Gebouw 32
van der Burchlaan 31
Postadres:
MPC 58 B
Postbus 20701
2500 ES Den Haag
www.defensie.nl

Defensie

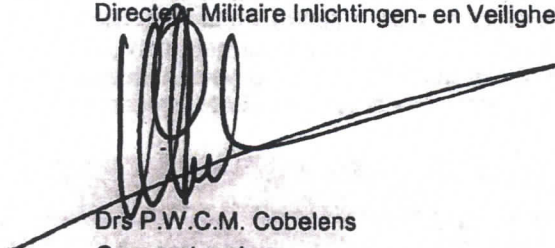
Exnr: 4 van 10 Exn

Aan Vz en leden CVIN

Datum 24 november 2006
Ons kenmerk DIS2006025033
Onderwerp Dreiginginschatting operaties Nederlandse Krijgsmacht

Hierbij bied ik U de CVIN-bijdrage van de MIVD aan met betrekking tot de dreiginginschatting van operaties waaraan de Nederlandse krijgsmacht deelneemt.

Directeur Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst,

Drs P.W.C.M. Cobelens
Generaal-majoor

Bijlage: 1

Bij beantwoording datum, ons kenmerk en onderwerp vermelden.

Bijdrage MIVD t.b.v. CVIN 24 NOVEMBER 2006

Landen

Afghanistan / Balkan / Irak / Libanon -UNTSO - Israël / Palestijnse Autoriteit / Soedan

Onderwerp

Dreiginginschatting operaties Nederlandse krijgsmacht

AFGHANISTAN

(SG) De situatie in Kabul is de afgelopen weken gestabiliseerd. De veiligheidssituatie in Zuid-Afghanistan blijft onveranderd slecht, waarbij de invloed van de Taliban op het platteland gestaag blijft toenemen. De afname van het aantal gevechtscontacten in Helmand en Kandahar is direct te relateren aan de afname van de ISAF-operaties in deze provincies. Voorts wordt door zowel het VK als Canada getracht met lokale stamleiders, en daarmee indirect de Taliban, tot overeenstemming te komen over de veiligheidssituatie. De situatie in Uruzgan toont een wisselend beeld. Enerzijds blijft de Taliban proberen haar invloedssfeer uit te breiden terwijl anderzijds interne spanningen mogelijk tot operationele problemen leiden. Verwacht wordt dat een toename van activiteiten van Task Force Uruzgan (TFU) ook tot een toename van het aantal gevechtscontacten zal leiden.

(SG) De situatie in Kabul is de afgelopen weken -zoals aangegeven - gestabiliseerd. Het aantal incidenten is significant afgenomen, hoewel het aantal dreigingmeldingen hoog blijft. De afname van het aantal incidenten heeft meerdere oorzaken. Zo hebben de Afghaanse autoriteiten enkele weken geleden een aantal IED-cellen opgerold en de veiligheidsmaatregelen op de toegangsroutes van de stad verscherpt. Daarnaast valt de afname van activiteiten te correleren aan de aankomende winter. Evenals voorgaande jaren bereiden de OMF zich momenteel voor op de winterperiode. Dit heeft mogelijk gevolgen voor het offensieve activiteitenniveau rond de hoofdstad.

(SG) De veiligheidssituatie in Zuid Afghanistan is ongewijzigd slecht. Grote delen van zuid-Afghanistan, met name het platteland, vallen binnen de invloedssfeer van de Taliban. Het VK heeft zich inmiddels teruggetrokken uit de meeste posities in de provincie Helmand nadat er overeenkomsten waren gesloten met lokale stamleiders. Dezelfde stamleiders hadden akkoorden met de Taliban gesloten. Dit alles lijkt de facto te hebben geresulteerd in het overleveren van deze gebieden (bijvoorbeeld Noord Helmand) aan de invloed van de Taliban. De daling in het aantal gevechtscontacten in Helmand is direct te relateren aan een afname van het operationele tempo van ISAF/Afghaanse veiligheidsorganisaties in de regio.

(SG) De veiligheidssituatie in de provincie Uruzgan vertoont een wisselend beeld. Enerzijds is sprake van een gestage uitbreiding van de invloedssfeer van de Taliban in de provincie. Anderzijds lijkt sprake te zijn van interne spanningen binnen de Taliban-hiërarchie waardoor de operationele mogelijkheden van de Taliban mogelijk (lokaal) zijn of kunnen worden aangetast. De Taliban tracht momenteel veranderingen in haar lokale commandostructuur door te voeren met als doel op een meer militaire wijze te kunnen optreden in de provincie/regio. Ook zijn er indicaties dat de Taliban-leiding in Pakistan van mening is dat de Taliban in Uruzgan te weinig offensieve acties ondernemen en de commandanten in Uruzgan tracht aan te sporen tot meer actie. Tegelijkertijd ontwikkelt gouverneur Munib zich beter en sterker dan initieel werd verwacht. Hierdoor kan ruimte ontstaan om vijandige stammen in de provincie te incorporeren in het Afghaanse overheidsapparaat. De ontwikkeling van de Afghaanse Auxiliary Police (stammilities) speelt hierbij een rol.

(SG) Verwacht wordt dat een toename van activiteiten van TFU tot meer gevechtscontacten in de provincie zullen gaan leiden.

BALKAN

(SG) Tijdens de oorlog in Bosnië-Herzegovina van 1992 tot 1995 is er binnen de drie etnische bevolkingsgroepen een sterke verwevenheid ontstaan tussen de politieke elite, het criminele milieu alsmede extremistische organisaties. Het hoofddoel van de destijds gevormde parallelle structuren in Bosnië-Herzegovina was (en is nog altijd) het behoud van de macht op politiek en economisch gebied. Dit conglomeraat onderhoudt daartoe eveneens goede betrekkingen met de regionale en internationale georganiseerde misdaad. Als gevolg van deze ontwikkeling en de toenmalige oorlogssituatie is de Balkan sindsdien een 'permissieve' omgeving gebleken voor organisaties die islamitisch-fundamentalistische waarden propageren. In Bosnië-Herzegovina zijn, hoewel op beperkte schaal, enkele radicaal islamitische netwerken actief die in verband kunnen worden gebracht met mogelijke terroristische activiteiten, met name in de ondersteunende en logistieke sfeer.

(SG) Tegen deze achtergrond lijkt het minder aannemelijk dat eventuele terroristische activiteiten zullen plaatsvinden binnen Bosnië-Herzegovina zelf, maar moet eerder worden gedacht aan ondersteuning van terroristische activiteiten elders in de wereld. Hoewel de kans op aanslagen in Bosnië-Herzegovina dus relatief klein wordt geacht en er op basis van de huidige informatie geen sprake is van een concrete terroristische dreiging, blijven burgers en locaties die geassocieerd worden met landen die deelnemen aan de strijd tegen het internationaal terrorisme, wel een potentieel doelwit. Zowel in Bosnië-Herzegovina als in Kosovo worden internationale civiele en militaire locaties met enige regelmaat door verdachte elementen geobserveerd. De terroristische dreiging in Bosnië-Herzegovina, waar Nederlandse militairen werkzaam zijn bij EUFOR en Nederlanders werken bij de EUPM en EUMM, evenals in Kosovo, waar Nederland bijdraagt aan KFOR en de EUMM, wordt echter als relatief laag ingeschat.

(SC) Gewelddadige acties tegen internationaal personeel zijn tot op heden in Bosnië-Herzegovina uitgebleven. Met dergelijk incidenten moet echter rekening worden gehouden wanneer de vitale politieke en economische belangen van de parallelle structuren daadwerkelijk door de Internationale Gemeenschap (IG) bedreigd worden. Relatief kleinschalige (bom)incidenten komen regelmatig voor in met name Sarajevo en omgeving. Over het algemeen houden dergelijke gebeurtenissen verband met (interne conflicten binnen) de georganiseerde misdaad.

(SC) In de onder internationaal bestuur gestelde Servische provincie Kosovo vormen politieke beroering en inter-etnische spanningen de grootste bedreiging voor de stabiliteit. De onderhandelingen over de uiteindelijke status van Kosovo bevinden zich in een beslissend stadium, waarbij de doelstellingen van de twee direct betrokken partijen onverenigbaar zijn. Verwacht wordt dat uitstel of stagnatie van het onderhandelingsproces inzake onafhankelijkheid voor Kosovo zal leiden tot een toename van (tegen de IG gerichte) incidenten vanuit etnisch-Albanese hoek.

(SC) De aanwezigheid in Kosovo van gewapende paramilitaire netwerken, vaak gelieerd aan nationalistische politieke partijen, blijft een punt van zorg. (Bom)aanslagen door parallelle structuren vormen een voortdurende bedreiging voor de veiligheidssituatie. Hierbij moet met name worden gedacht aan etnisch-Albanese groeperingen, doorgaans gelieerd aan oude structuren van het 'Kosovo Bevrijdingsleger' (UCK). Gesignaleerde versterkingen van georganiseerde Servische structuren hebben primair een defensief karakter. De kans op nieuwe geweldsuitbarstingen in Kosovo blijft al met al relatief hoog.

IRAK

(SG) In de achterliggende periode werd het politieke debat gedomineerd door het vraagstuk van de federalisering. De sjjiitische en Koerdische partijen hebben met de aannahme van de federaliseringswet hun dominantie (wederom) bevestigd. De soennitische politieke partijen blijven voorts nog een federalisering van Irak afwijzen, maar deze houding kan op langere termijn wijzigen. Op dit moment bevindt Irak zich op een pad dat – op de lange termijn – kan leiden tot een de facto uiteenvallen van de staat. Dit proces is echter geenszins onomkeerbaar. De kans dat Irak daadwerkelijk zal uiteenvallen

vóór het referendum in Kirkuk in het najaar van 2007 en de inwerkingtreding van de federaliseringswet in 2008 is vooralsnog klein.

(SG) Het (onverminderd omvangrijke sektarisch geweld blijft een stempel drukken op de veiligheids-situatie in Bagdad. De betrokken partijen streven naar aaneengesloten etnisch homogene wijken in de stad. De meldingen van interne verhuizingen doen vermoeden dat dit doel haalbaar is en deels al ge-realiseerd is. De grootschalige operaties van westerse en Iraakse veiligheidstroepen hebben alleen effect in die wijken die reeds etnisch homogeen waren. In dit verband zal vooral het zuidelijke deel van Bagdad van strategisch belang zijn. Soennitische groeperingen zullen trachten te voorkomen dat Bagdad in etnisch-geografisch opzicht verbonden wordt aan een mogelijke sjiitische federatie in het zuiden van Irak.

LIBANON / UNTSO / ISRAËL

(SG) De sfeer in de Libanese politieke arena is behoorlijk verziekt, zeker na de jongste moord op een lid van een vooraanstaande christelijke familieclan (Gemayel). Secretaris-generaal Nasrallah van de Libanese Hezbollah heeft aangekondigd dat zijn partij vreedzame demonstraties gaat organiseren tegen de regering. Hezbollah en haar bondgenoten blijven een groter aandeel eisen binnen de regering, of anders nieuwe verkiezingen. Zij zijn uit de regering gestapt, waardoor de sjiitische bevolkingsgroep nu niet meer in de regering is vertegenwoordigd. Ofschoon een compromis aan de vooravond van de aangekondigde Hezbollah-demonstratie altijd mogelijk is, ziet het er naar uit dat beide kampen bereid zijn nu eerst een ronde van straatprotesten (van beide kanten) te accepteren, alvorens weer serieuze gesprekken kunnen plaatsvinden. Het risico is echter dat de demonstraties gepaard gaan met geweld, waardoor een eigen dynamiek ontstaat die vervolgens lastig te beheersen zal zijn.

(SC) UNIFIL heeft voor het eerst een verklaring afgegeven over de vondst van wapens in Zuid-Libanon. Volgens de verklaring is UNIFIL in de afgelopen twee maanden een paar keer gestuit op wapenbergplaatsen met explosieven en raketten, deels met de lanceerinstallaties. Na rapportage aan het Libanese leger kwam dit direct in actie om de wapens in beslag te nemen. Gewapende Hezbollah-leden is men niet tegengekomen. De maritieme component van UNIFIL heeft tot dusver circa 800 schepen ondervraagd, maar nog geen *boardings* uitgevoerd. Er is vooralsnog geen wapensmokkel geconstateerd. Ondanks de voorspoedige samenwerking tussen UNIFIL en de Libanese autoriteiten, is het wantrouwen tegenover UNIFIL, zowel van de kant van Israël als van Hezbollah-zijde alsmede onder de Zuid-Libanese bevolking, aanzienlijk. Het zal nog geruime tijd kosten voordat UNIFIL door alle partijen volledig zal worden geaccepteerd, als dat al mogelijk is. Er zijn geen indicaties voor een expliciet tegen Nederlandse belangen / Nederlandse UNTSO-waarnemers gerichte dreiging.

(SG) Israël accepteert het VN-mandaat, maar zet niettemin de verkenningvluchten over (Zuid-)Libanon voort. Volgens Israël is het doel hiervan het volgen van de bewegingen van Hezbollah, vooral eventuele wapenaanvoer. Israël is vooralsnog sceptisch over de inbeslagname van zware Hezbollah-wapens. Over de Israëlische vliegbewegingen is het in november tot een conflict met de Franse bevelhebber van UNIFIL en de Franse politieke en militaire leiding gekomen. In de zaak van de mogelijke uitwisseling van Hezbollah-leden tegen de Israëlische militairen zit, naar het zich laat aanzien, geen schot.

ISRAËL-PALESTIJNSE AUTORITEIT

(SG) Ondanks de resterende geschillen in de PA over de formatie van de regering van 'nationale eenheid', ziet het er naar uit dat de presentatie hiervan vóór het einde van het jaar kan plaatsvinden. Voor de kwestie van de erkenning van Israël lijkt echter nog geen sprake van een regeling tussen Fatah c.s. en Hamas. Hamas staat echter onder sterke druk, te meer nu de leiding van zijn radicale broeder-partij *Palestijnse Islamitische Jihad* zich bereid heeft verklaard tot substantieel overleg met Abbas. Israël maakt zich zorgen over een klaarblijkelijke verschuiving in de opstelling van de EU jegens een nieuwe PA-regering. De regering-Olmert vreest dat de EU de PA-coalitieregering eerst een kans wil geven om te kunnen functioneren. De VN lijkt bij de totstandkoming van een nieuwe PA-regering, ter aanmoediging van de eenheid, genegen de humanitaire en financiële steun aan de Palestijnen op te voeren.

(SG) Gelijktijdig met het aanhoudende overleg tussen de Palestijnse partijen verslechtert de veiligheidssituatie in vooral Gaza. De opbouw van het wapenpotentieel van de radicale groepen via grens-smokkel baart Israël grote zorgen. De opbouw wordt mede mogelijk gemaakt door het uitblijven van een grootschalige IDF-operatie in Gaza, in plaats van de huidige commandoachtige 'search and destroy' acties. Een grootschalige operatie stuit op politiek verzet in Israël, waaraan de ervaringen in Zuid-Libanon niet vreemd zijn. Intussen gaan de raketaanvallen tegen Israëlische doelen door. Naar verwachting zullen het bereik en de explosieve lading van de raketten toe gaan nemen. Ook wat betreft deze problematiek staat de aanstaande PA-eenheidsregering een moeilijke taak te wachten.

SUDAN

(O) De Sudanese en Tsjadische regering zijn in juli 2006 overeengekomen niet langer over en weer rebelligroeperingen te steunen teneinde de situatie in de regio's Darfur en Oost-Tsjaad te stabiliseren. Ondanks deze overeenkomst is het conflict in de grensstreek wederom geëscaleerd. Ook de Centraal Afrikaanse Republiek (CAR) wordt inmiddels door de rebellen gebruikt als uitvalsbasis en daarmee meegezogen in het conflict.

(SG) Een nieuwe alliantie van Tsjadische rebelligroeperingen heeft zich aan het front gemeld. De nieuwe alliantie, '*Union des Forces pour la Démocratie et le Développement*' (UFDD) en is gevormd uit drie groeperingen te weten: '*Front Uni pour le Changement Démocratique*' (FUC), '*Conseil Démocratique Révolutionnaire*' (CDR) en '*L'Union des Forces du Progrès et de la Démocratie*' (UFPD). De sterkte van de UFDD is niet bekend. De UFDD bestaat voornamelijk uit Arabische strijders.

(SG) Op 22 oktober jl. hebben gevechten plaatsgevonden in de grensstreek Tsjaad-Darfur tussen de UFDD en het Tsjadische leger. De UFDD wordt gesteund door Sudan en is vanuit Darfur de grens met Tsjaad overgestoken. Op 29-30 oktober jl. hebben wederom zware gevechten plaatsgevonden in de grensstreek. In reactie op dit geweld is Sudan bezig met militaire voorbereidingen voor een offensief in Noord-Darfur. Deze opbouw vindt voorts nog voornamelijk plaats in El-Fasher, waarbij het laat zich aanzien dat de arriverende troepen beter getraind, uitgerust en gemotiveerd zijn dan de aanwezige eenheden.

(O) De VN hebben vorige week bekendgemaakt te overwegen een waarnemings- of vredesmissie naar de grensstreek Tsjaad-Darfur-CAR te sturen vanwege de overloop van het Darfur-conflict en de toename van het geweld door rebelligroeperingen. Er zouden twee verkenningsmissies naar de grensstreek worden gestuurd teneinde de mogelijkheid van een VN-missie ter plaatse te onderzoeken. Het geweld heeft al geleid tot een omvangrijke vluchtelingenstroom (ongeveer 200.000 mensen) in de grensstreek. De afgelopen twee weken hebben verschillende groeperingen deze ongeregeldeheden en gevechten in de grensstreek tussen Tsjaad en Darfur voortgezet. Zwaar bewapende en in militair tenue geklede Arabische mannen te paard (Janjaweed), hebben in Darfur aanvallen gepleegd in twee dorpen op twintig kilometer ten oosten van de grens met Tsjaad.

(SC) Op 16 november jl. vond in Addis Ababa onder leiding van SGVN Annan topoverleg plaats over de toekomst van de missie (AMIS) van de Afrikaanse Unie (AU) in Darfur en de wijze waarop de VN deze missie kunnen ondersteunen. Op het vlak van de vredeshandhaving werd geconcludeerd dat de capaciteit van AMIS in materiële en personele zin versterkt dient te worden vanuit de VN, en wel in drie fasen. De eerste fase ('*light support package*') is reeds lopende met instemming van Khartoum. In overleg tussen de VN, AU en Khartoum, dient hierop als tweede fase een '*heavy support package*' te volgen. De derde fase, waaromtrent 'in principe' een akkoord bestond, moet leiden tot een AU-VN '*hybrid operation*' met een omvang die ongeveer gelijk is aan de in resolutie 1706 vervatte sterkte van 17.000 militairen en 3000 politiefunctionarissen. De aldus versterkte missie zou in staat moeten zijn bij te dragen tot het herstel van de veiligheid en de bescherming van burgers in Darfur middels de uitvoering van de veiligheidsclausules in de DPA. Ook dient de missie de toegang voor humanitaire hulp te verzekeren. Tot slot dient de missie oog te hebben voor de ontwikkelingen in het grensgebied van Sudan met Tsjaad en de Centraal-Afrikaanse Republiek.

(O) Na afloop van de bijeenkomst werd met name verwelkomd dat Sudan 'in principe' akkoord zou zijn gegaan met de idee van een gemengde AU-VN missie in Darfur, hetgeen ook wel een 'belangrijke doorbraak' werd genoemd. Van Sudanese zijde werd echter al snel verduidelijkt dat ieder akkoord slechts de ondersteuning van AMIS door de VN kan inhouden; Een overname van AMIS door de VN,

of de inzet van VN-militairen in Darfur, blijft wat Khartoum betreft als voorheen uit den boze. Voor het overige werd het resultaat van het toponverleg door Khartoum omschreven als een "diplomatieke overwinning" op diegenen die uitvoering van VNVR-resolutie 1706 hebben nagestreefd.